

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

1/S-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/1 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Мадреймов Фархат Махсетбаевич</i> СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ В 1920-1924 ГОДАХ	12-18
<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> АНТРОПОЛОГИЯ ИМПЕРСКОЙ ВЛАСТИ: ХАКЕНТСКИЕ ЗЕМЛИ И АДВОКАТ С. ЛАПИН	19-23
<i>Чориев Шохрух Холтура угли</i> ИСТОРИОГРАФИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА В 40-90-Е ГОДЫ ХХ ВЕКА	24-35
<i>Najmiddinov Boburmirzo Zuhridin o'g'li</i> SOVET HOKIMIYATINING 1917-1943-YILLARIDA O'ZBEKISTON SSR DA AMALGA OSHIRGAN DINIY SIYOSATI	36-43
<i>Esonova Nilufar</i> SANOAT SOHASIDA XALQARO HAMKORLIK MUNOSABATLAR TARIXINING O'RGANILISHI: TAHLIL VA NATIJALAR (1991-2018-YILLAR)	44-47
<i>Qarshiyev Ahmad, Jumayev Abdimo'min, Bebitov Maqsud</i> DENOV BEKLIQIDA MAVJUD JOY NOMLARIGA OID MULOHAZALAR	48-55
<i>Qurbonov Abbas</i> MUSTAQILLIKNING DASTLABKI YILLARIDA QASHQADARYODA YENGIL SANOAT SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	56-59
<i>Abduraimova Sabohat Ergash qizi</i> BUXORO AMRLIGI DAVRIDA CHIROQCHI BEKLIQI AHOLISINING TURMUSH TARZI	60-65

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Karjavova Xurshida Abdumalikovna</i> MAHALLA INSTITUTINING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	66-73
<i>Pardayev Erkin Egamberdi o'g'li</i> XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA SIFATNI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	74-82
<i>Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li</i> O'ZBEKISTON POCHTA BOZORIDA XUSUSIY POCHTA KORXONALARINING TUTGAN O'RNI (BTS, DMS, EMU POCHTALARI MISOLIDA)	83-86
<i>Чинорова Шаҳодат Мансур кизи, Нормуродов Хусан Эшмаҳматович</i> ЗНАЧЕНИЕ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	87-93
<i>Gabriel Ayodeji Ogunmola</i> GREEN BONDS: FINANCING RESOURCE CONSERVATION FOR A SUSTAINABLE FUTURE IN FARMING IN UZBEKISTAN	94-108

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Rashidova Dilfuza Ganievna</i> XIX ASR O‘ZBEK SHOIRALARINING IJODIDA GUMANISTIK G‘OYALAR VA IJTIMOY-FALSAFIY QARASHLAR	109-113
<i>Ochilova Nigora Ruzimuratovna</i> GENDER TENGLIGINI TA‘MINLASHNING IQTISODIY-IJTIMOY OMILLARI	114-118
<i>Samadov Jonmurod</i> JALOLIDDIN RUMIY ASARLARIDA FALSAFIY TUSHUNCHALAR VA ULARNING ILMIY–METODOLOGIK TAHLILI	119-123
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATI VA MEDIA-MADANIYATNING NAZARIY-FALSAFIY TUSHUNCHASI	124-131
<i>Kurbanbaeva Ulbosin Jumag‘alievna</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIK TUSHUNCHASINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	132-136
<i>Narzukulova Ferangiz Rustamjonovna</i> ILMIY TIL VA FALSAFIY TERMINOLOGIYA: SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	137-141
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> IJTIMOY-KASBIY FAOLIYAT JARAYONIDA SUN‘IY INTELLEKTNING INSON SALOHIYATIGA TA‘SIRI	142-148
<i>Султанов Бахтиёр Бахтиёрович</i> ОБРАЗ ФИЗИЧЕСКОЙ РАЗВИТОЙ, ГЕРОИЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ЭПОХУ АНТИЧНОСТИ	149-153
<i>Bozorov Suxrob Komilovich</i> MA‘NAVIY TRANSFORMATSIYANING ISTIQBOLLARI: INNOVATSION G‘OYA VA LOYIHALAR	154-157
<i>Kimsanbayeva Shaxnoza Bakridinovna</i> MILLIY O‘ZLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK: ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O‘ZARO TA‘SIRLAR	158-163
<i>Muxamedjanova Lalixon</i> GLOBALASHUV VA MADANIYATLARARO ARALASHUV	164-172

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Isanova Feruza Tulqinovna</i> INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI XALQARO HUQUQ SOHASIGA OID LEKSIK BIRLIKLARNING DIAKRON TADQIQI	173-180
<i>Mahmudova Umida Ural qizi</i> INTERNET DISKURSIDA FOYDALANILADIGAN EMOJILARNING LISONIY VA MADANIY JIHATLARI	181-189
<i>Madalov Navruz Ergashevich</i> IMPORTANT SUBJECTS OF COMPARATIVE AND CONTRASTIVE PHILOLOGICAL STUDIES AND TRANSLATION DIFFICULTIES OF STRUCTURAL–SEMANTIC MODELS OF PROVERBS	190-194
<i>Ubaydullayev Normuhammad Xasanovich</i> XOTIRANOMALARDA ZAMON VA MAKON MASALASI	195-198

<i>Ochilova Habiba Akramovna</i> ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF QUESTION SENTENCE TYPES IN LINGUISTICS ...	199-207
<i>Muxammadiyeva Mashxura, Amirqulova Gulxayo</i> FILOLOGIK TADQIQOTLARNING ZAMONAVIY TIBBIY TARJIMA VA TALQINGA TA'SIRI	208-213
<i>Karabaeva Barno Bobir qizi</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF METAPHORICAL EXPRESSIONS REFLECTING PERCEPTION IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	214-219
<i>Axunbabaeva Narqiza Xamidjanovna</i> ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПЕРЕВОДОВ ИСТОРИЧЕСКИХ И АРХАИЧНЫХ СЛОВ В ДОКУМЕНТАЛЬНО-ИСТОРИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ «ВЛАСТИТЕЛЬ СЕМИ СОЗВЕЗДИЙ»	220-226
<i>Turdaliyeva Shahnoza O'ktamovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SON-GIBRID MAQOLLARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI	227-236
<i>Mansurova Shohista Isroilovna</i> OT OBRAZI TUSHUNCHASI (ZAMONAVIY O'ZBEK VA JAHON ADABIYOTI MISOLIDA)	237-241
<i>Davranov Akmal Akramjonovich</i> IJTIMOIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)	242-246
<i>Yuldasheva Aziza Yuldashevna</i> TARJIMASHUNOSLIKDA PRAGMATIKANING O'RNI	247-252
<i>Mirvaliyeva Malika Zoid qizi</i> SEMANTIKANING TARJIMADAGI AHAMIYATI	253-257
<i>Sidiknazarova Zulfiya Mirsharapovna</i> JADID ADABIYOTI VA MODERNIZATSIYA JARAYONLARI	258-262
<i>Ruzibayeva Aziza Kahramanovna</i> THE MOOD OF LONGING FOR FREEDOM IN THE AGE OF BYRON	263-266
<i>Narzikulova Rayhona Ahmadovna</i> THE PRAGMATIC FUNCTIONS OF IRONY	267-271
<i>Najmiddinov Muhammadjon</i> O'ZBEK TILIDA KO'P MA'NOLILIK, SINONIMIYA, OMONIMIYA VA ULARNING ELEKTRON TEZAVURUSDA AKS ETISHI	272-278
<i>Achilov Oybek Rustamovich</i> LEKSIK-SEMANTIK DEVIATSIYA ILGARI SURISH VOSITASI SIFATIDA	279-284
<i>Tashpulatova Mukambar Axmetovna</i> KOMPYUTER LINGVISTIKASI VA SUN'IY INTELLEKTNING TILGA TA'SIRI	285-289
<i>Normamatov Farrux, Toshpo'latova Xusniya</i> GLOBAL KESIMDA INGLIZ MADANIYATINING LINGVOKULTUROGIK JIHATLARI	290-293
<i>Shonazarova Gulnoza, Madiyeva Madina</i> THE ROLE OF INTERNET RESOURCE IN IMPROVING TEACHING FOREIGN LANGUAGE: METHODOLOGICAL ANALYSIS AND PRACTICAL RECOMMENDATIONS	294-297

<i>Jo'rayeva Lola Tolibdjonovna</i> IJTIMOIY TARMOQLARDA NEOLOGIZMLARNING BUGUNGI KUNDAGI QO'LLANILISHI	298-302
<i>Saitxanova Aziza Xolmuxamedovna</i> TA'M VA TIL O'RTASIDAGI MUVOZANAT: TAOM DISKURSINING TARJIMA QIYINCHILIKLARI VA YECHIMLARI	303-307
<i>Axmedov Shaxzod, Nazarov Vafokul</i> NEOLOGIZMLAR TADQIQI TARIXIGA DOIR	308-312
<i>Mustafayeva Sojida Ulashevna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDA MERONIMIK MUNOSABATLI SO'ZLARNING LEKSIKOGRAFIK TALQINLARI	313-321
<i>Buriyeva Muxayyo Zokir qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MEAT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	322-326
<i>Berdiqulova Shaxnoza Ruziqulovna</i> YORDAMCHI SO'ZLARNING SHAKLIY XUSUSIYATLARIGA KO'RA TURLARI VA YASALISHI: BOG'LOVCHILAR	327-330
<i>Shokirova Gulbahor Alimovna</i> NEMIS TILINI O'QITISHDA YANGI YONDASHUVLAR	331-334
<i>Najmidinova Nafisa Ulja qizi</i> O'ZBEK TILIDA SO'ZLASHUVCHILARGA ITALYAN TILINI O'RGATISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	335-339
12.00.00 - YURIDIK FANLAR	
<i>Утемуратов Махмут Ажимуратович</i> СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТРАНСФОРМАЦИИ ПРАВА (ОТ ТРАДИЦИОННОГО К ЦИФРОВОМУ ПРАВУ)	340-344
<i>Masadikov Sherzodbek</i> ENFORCEMENT OF ARBITRATION AGREEMENT UNDER UZBEK LAW	345-351
<i>Alieva Kamola Ravshanovna</i> ONLINE GENDER-BASED VIOLENCE IN UZBEKISTAN: GAPS IN LEGISLATION AND THE PATH FORWARD	352-363
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li</i> KONTRABANDA UCHUN JAVOBGARLIK TO'G'RISIDAGI QONUNCHILIK EVOLYUTSIYASI: TARIXIY-HUQUQIY TAHLIL	364-372
<i>Ходжаева Ширин</i> ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА ВСЕМИРНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА	373-378
<i>Каюмова Асаля Султномуродовна</i> ЭЛИТА ИНДУСТРИИ ВЕНЧУРНОГО КАПИТАЛА	379-384
<i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Bobur</i> ZAMONAVIY TASHKILOTLARDA KIBERXAVFSIZLIK STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHI VA SAMARADORLIGI: MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH CHORALARINING RIVOJLANISHI VA NATIJADORLIGI TAHLILI	385-392

<i>Суннатиллаева Сарвиноз Иззатулло кизи</i> ДИСКРЕЦИОННЫЕ ПОЛНОМОЧИЯ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ И СОВЕТЕ ЕВРОПЫ: ПРЕДЕЛЫ, КОНТРОЛЬ И СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА	393-400
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> CHET ELLIK INVESTORLARNING HUQUQIY MAQOMI HAMDA ULARNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA IMTIYOZ VA PREFERENSIYALAR BERISH	401-406
<i>Raximbayev O'tkir Fayzullayevich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH MASALASIGA NAZAR	407-414
<i>Ubaydullayev Abror Qutpilla o'g'li</i> HOZIRGI ZAMON ISLOM MOLIYA HUQUQI VA AN'ANAVIY HUQUQIY TIZIMLAR O'RTASIDAGI QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	415-423
<i>Zokirov Sardorjon Karimjon ugli</i> PROCEDURAL FEATURES OF PARTICIPATION DEFENSE COUNSEL AT THE PRELIMINARY INVESTIGATION	424-430
<i>Axmedova Guliruxsor Ravshanovna</i> BOLANI OLIB BERISH VA UCHRASHTIRISH BILAN BOG'LIQ ISHLARNI KO'RIB CHIQUISH BO'YICHA SUD VA HUQUQIY AMALIYOTNING DOLZARB MUAMMO VA YECHIMLARI	431-436
<i>Zoilboyev Javlon Karimjon o'g'li</i> MA'MURIY SUD ISHLARINI YURITISHDA QONUNIY KUCHGA KIRGAN SUD HUJJATLARINI YANGI OCHILGAN HOLATLAR BO'YICHA QAYTA KO'RISH YUZASIDAN ISH YURITISH MAZMUNI	437-441
<i>Hakimov Sunnat Furqat o'g'li</i> SPORT JAMOAT BIRLASHMALARINING HUQUQIY TAHLILI	442-445
<i>Файзиев Фарход Фуркат угли</i> ЗНАЧИМОСТЬ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ В СОВРЕМЕННЫХ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ УСЛОВИЯХ	446-452
<i>Файзиева Гулрух Мухаммади кизи</i> МЕХАНИЗМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЖИЛИЩА	453-459
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Polvonov Baxtiyor Zaylobidinovich</i> TIBBIYOT UNIVERSITETLARIDA «MODDALARNING NURLANISH SPEKTRINI O'RGANISH» MAVZUSINI IT TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA NAMOYISH ETISH MASALALARI	460-466
<i>Hamdamova Nozima Muqimovna</i> BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHISI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	467-475
<i>Zulfixarov Ilxom Maxmudovich, Zulfikorova Munajat Mirzaxmatovna</i> IQTISODIY-IJTIMOYIY GEOGRAFIK BILIMLAR BERISHDA MATEMATIK METODLARDAN FOYDALANISH	476-481
<i>Qurbonova Nigina Boboxo'jayevna</i> ESDALIKLAR — SADRIDDIN AYNIYNING UMR VA XOTIRA KITABI	482-488

<i>Toshtemirova Saodat Abdurashidovna</i> KLAUSTER TIZIMIDA TARIX FANLARINI O'QITISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI	489-494
<i>Inoyatov Odiljon Sabitovich</i> TEKISLIK LARNING O'ZARO PARALLELLIGI	495-500
<i>Жумамуратова Аибахар Нурмуханбетовна</i> СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НА ОСНОВЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ	501-508

Received: 15 February 2025
Accepted: 20 February 2025
Published: 25 February 2025

Article / Original Paper

THE CONCEPT OF SOCIAL EQUALITY (ON THE EXAMPLE OF ENGLISH UTOPIAS AND UZBEK EPICS)

Davranov Akmal Akramjonovich

Teacher of the M.S.Vosiqova Legal Academic Lyceum at the TSYU

E-mail: akmal.88davron@gmail.com

With the review of scientific leader: prof I.T.Rustamov

Abstract. The purpose of this study is to examine the linguistic and artistic reflection of the concept of social equality in Uzbek folk epics and English utopias. The study analyzes the artistic and linguistic means by which the idea of social equality is expressed, the system of images, lexical units, and means of artistic depiction. While Uzbek folk epics reflected social equality through such ideas as justice, collectivism, and service to the people, English utopias were dominated by an approach aimed at creating an ideal society and improving social systems. The study examines the common and different aspects of these two literary movements, as well as the interpretation of the idea of social equality in each culture.

Keywords: Uzbek folk epics, English utopias, social equality, linguistic reflection, artistic means, system of images, lexical and semantic analysis, justice, ideal society, cultural interpretation.

IJTIMOYIY TENGLIK TUSHUNCHASI (INGLIZ UTOPIYALARI VA O'ZBEK DOSTONLARI MISOLIDA)

Davranov Akmal Akramjonovich,

TDYU qoshidagi M.S.Vosiqova nomidagi yuridik akademik litseyi o'qituvchisi

ilmiy raxbar prof.I.T.Rustamov taqrizi bilan

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqotda, ijtimoiy tenglik g'oyasi qanday badiiy va lingvistik vositalar orqali ifodalanganligi, obrazlar tizimi, leksik birliklar va badiiy tasvir vositalari tahlil qilinadi. O'zbek xalq dostonlarida ijtimoiy tenglik adolat, jamoaviylik va xalqqa xizmat qilish kabi g'oyalar orqali aks etgan bo'lsa, ingliz utopiyalarida esa ideal jamiyatni yaratish va ijtimoiy tizimlarni mukammallashtirishga qaratilgan yondashuv ustunlik qilgan. Tadqiqotda bu ikki adabiy yo'nalishning umumiy va farqli jihatlari, shuningdek, har bir madaniyatda ijtimoiy tenglik g'oyasining talqini ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: o'zbek xalq dostonlari, ingliz utopiyalari, ijtimoiy tenglik, lingvistik aks ettirish, badiiy vositalar, obrazlar tizimi, leksik-semantik tahlil, adolat, ideal jamiyat, madaniy talqin.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI1Y2025N35>

Kirish. Ijtimoiy tenglik g'oyasi insoniyat tafakkurida uzoq tarixga ega bo'lib, u turli madaniy va adabiy manbalarda o'z aksini topgan. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopik adabiyoti bu mavzuni o'ziga xos badiiy va lingvistik vositalar orqali ifodalagan. O'zbek dostonlari xalqning orzu-umidlari, adolat va tenglik haqidagi qarashlarini yoritishda muhim manba bo'lib xizmat qilgan bo'lsa, ingliz utopiyalari jamiyatning ideal tuzilishini tasvirlashga qaratilgan asarlar sifatida shakllangan. Mazkur tadqiqot o'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasining qanday lingvistik va badiiy vositalar yordamida

aks ettirilganini o'rganishga qaratiladi. Xususan, doston va utopiyalardagi obrazlar tizimi, ijtimoiy adolat va tenglikni ifodalovchi leksik birliklar, hamda badiiy tasvir vositalari tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu ikki adabiy yo'nalishning umumiy va farqli jihatlari aniqlanib, ijtimoiy tenglik g'oyasining har bir madaniyatda qanday talqin qilangani ko'rib chiqiladi.

Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, ijtimoiy tenglik mavzusi bugungi kunda ham global ahamiyatga ega bo'lib, uning tarixiy va adabiy aks ettirilishini o'rganish zamonaviy ijtimoiy jarayonlarni tushunishga yordam beradi. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopik adabiyotining qiyosiy tahlili esa nafaqat lingvistik, balki madaniy va ijtimoiy nuqtai nazardan ham muhim ilmiy xulosalar chiqarishga imkon yaratadi.

Adabiyotlar tahlili. Ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishi turli ilmiy manbalar orqali keng o'rganilgan masala bo'lib, ayniqsa xalq og'zaki ijodi va utopik adabiyotlarning qiyosiy tahlili nuqtai nazaridan katta ahamiyatga ega. Tadqiqotchilar bu tushunchaning ifodalanishida til birliklarining o'ziga xosligi, leksik-semantik xususiyatlari va badiiy ifoda vositalarining roliga alohida e'tibor qaratganlar. Tilshunoslik nuqtai nazaridan, O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglikni ifodalovchi leksik birliklar tahlil qilinganida, Usmanova Sevara va Xolmatova Shahzodalar o'zlarining tadqiqotida ushbu asarlarda ijtimoiy tenglik tushunchasi poetik va tushunchaviy omillar orqali ifodalanganini hamda leksik birliklarning madaniy va tarixiy kontekstga bog'liq holda shakllanganini ta'kidlaganlar[1]. Sh.Xalilova ushbu janrlardagi ijtimoiy tenglik tushunchasining badiiy va lingvistik ifodalanishiga e'tibor qaratib, xalq og'zaki ijodi namunalarida adolat, jamoaviylik hamda tenglik g'oyalari poetik vositalar orqali qanday aks etishini tahlil qiladi[2]. Hardy esa ingliz xalq dostonlarida ijtimoiy tenglik g'oyasining utopik jamiyatlar orqali qanday ifodalanganini va bu janrdagi asarlarda, ayniqsa, ijtimoiy tenglikning ideal shakllarini tasvirlashda jamiyatning ijtimoiy tizimlariga qanday ta'sir ko'rsatishini tadqiq qilgan[3]. Uning fikricha, xalq dostonlarida tenglik tushunchasi asosan bahodirlik, adolat va xalqqa xizmat qilish g'oyalari orqali aks ettirilgan. Bundan tashqari, ingliz utopik adabiyoti kontekstida W.Eyad fikricha bu asarlardagi til unsurlari va badiiy ifoda uslublari ko'p hollarda ma'rifiy leksika hamda abstrakt tushunchalar orqali shakllanganini ta'kidlash mumkin. Eyad, utopik folklor janrlarida ijtimoiy tenglikni aks ettirishda ma'rifiy va ideologik maqsadlarning qanday o'rin tutishini hamda bu tushunchalarning lingvistik va badiiy vositalar orqali qanday tasvirlanganini tahlil qiladi[4]. Bu olimlarning asarlari shuni ko'rsatadiki, O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasi turli badiiy va lingvistik vositalar orqali ifodalangan. Xalq dostonlari og'zaki poetik an'anaga tayanib, obrazli va majoziy til vositalari orqali ijtimoiy idealni aks ettirgan bo'lsa, utopik adabiyotda tushunchaviy va falsafiy yondashuv ustunlik qiladi. Ushbu qiyosiy tahlil ijtimoiy tenglik konsepsiyasining turli madaniyatlarda qanday shakllanganini tushunishga yordam beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishini o'rganish uchun bir nechta tadqiqot metodlari qo'llaniladi. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalaridagi ijtimoiy tenglik tushunchasining aks ettirilishini aniqlash uchun matnlarni chuqur kontent tahlili amalga oshiriladi. Bu tahlilda, matnlardagi ijtimoiy tenglik bilan bog'liq barcha obrazlar, leksik birliklar va badiiy ifodalar tahlil qilinadi. Maxsus diqqatga sazovor jihatlar orasida ijtimoiy tenglikni aks ettiruvchi leksik-semantik birikmalar, qahramonlarning ijtimoiy holati, jamiyatning tartibi va adolat tushunchasi mavjud bo'ladi. Tadqiqotda O'zbek

xalq dostonlari va ingliz utopiyalaridan tashkil topgan korpusni tanlash va ularni tahlil qilish jarayonida har bir asarning badiiy va lingvistik xususiyatlari, ularning til tizimi va leksik-grammatik xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Bu jarayon korpusda ijtimoiy tenglikni aks ettiruvchi asosiy leksik birliklarni, so'z birikmalarini va frazeologik ifodalarni ajratib ko'rsatishga qaratilgan bo'ladi. Ushbu metod yordamida O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalaridagi ijtimoiy tenglik tushunchasi o'rtasidagi o'xshashliklar hamda farqlar aniqlanadi. Matnlar tahlili davomida har ikki janrda foydalanilgan badiiy vositalar, obrazlar tizimi va ijtimoiy tenglikni ifodalashda qo'llanilgan lingvistik vositalar o'rganiladi. Shuningdek, ushbu ikki adabiy yo'nalishning madaniy kontekstdagi o'ziga xosliklari ham taqqoslanadi. Ijtimoiy tenglik tushunchasining aks ettirilishida badiiy va lingvistik vositalarning o'ri alohida e'tiborga olinadi. Tadqiqotda obrazlar, metaforalar, personifikatsiyalar, sinonimlar, antonimlar, frazeologizm va boshqa badiiy vositalar tahlil qilinadi. Shu bilan birga, ijtimoiy tenglikni ifodalovchi leksik birliklarning tilshunoslik xususiyatlari va ularning madaniy kontekstga ta'siri ham o'rganiladi. Har ikkala adabiy yo'nalishdagi ijtimoiy tenglikning aks ettirilishi madaniy va tarixiy kontekstga bog'liq ravishda shakllangan. Shuning uchun, bu tadqiqotda adabiyotlarning tarixiy va madaniy jihatlari ham e'tiborga olinadi. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarining ijtimoiy tenglikni aks ettirishdagi roli va ularning har bir madaniyatdagi talqinlari ko'rib chiqiladi. Yuqoridagi metodlar yordamida tadqiqotning maqsadi – ijtimoiy tenglik tushunchasining O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida lingvistik va badiiy vositalar orqali qanday aks ettirilganini, ularning o'ziga xos xususiyatlarini hamda madaniy kontekstdagi talqinlarini aniqlashdir.

Tadqiqot natijalari. Mazkur tadqiqot O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishiga oid qiyosiy tahlilni amalga oshirgan holda, bir qator muhim natijalarga erishdi. Tadqiqot davomida quyidagi asosiy xulosalar va natijalar kelib chiqdi:

O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasi badiiy va lingvistik vositalar orqali ifodalangan. O'zbek xalq dostonlarida tenglik g'oyasi asosan adolat, jamoaviylik va xalqqa xizmat qilish kabi g'oyalarga asoslanadi. Dostonlar obrazlar tizimi orqali bu g'oyalar ideal jamiyatni tasvirlashga qaratilgan. Ingliz utopiyalarida esa, ijtimoiy tenglikning aks ettirilishi ko'proq ideal jamiyatni yaratish va jamiyatning ijtimoiy tizimlarini mukammallashtirish maqsadiga yo'naltirilgan. Bunday asarlarda ijtimoiy tenglikning faqat tashqi shakllari emas, balki ularning falsafiy va tushunchaviy jihatlari ham o'rganilgan.

O'zbek xalq dostonlarida tenglik g'oyasi obrazli va majoziy til vositalari yordamida ifodalangan. Bu asarlarda ijtimoiy tenglikni aks ettiruvchi leksik birliklar ko'proq jamiyatdagi adolat va xalqqa xizmat qilish kabi g'oyalarni tasvirlashda qo'llanilgan. Ingliz utopiyalarida esa, tushunchaviy va falsafiy yondashuv ustunlik qiladi. Bu adabiyotlarda ijtimoiy tenglikni aks ettiruvchi badiiy vositalar ko'proq ma'rifiy leksika va ideologik tushunchalarga asoslangan. Ijtimoiy tenglik tushunchasining aks ettirilishi har bir adabiyotning madaniy va tarixiy kontekstiga bog'liq holda shakllangan. O'zbek xalq dostonlarida ijtimoiy tenglik g'oyasi tarixiy sharoit va xalqning orzu-umidlari asosida ifodalangan. Ingliz utopiyalarida esa, jamiyatni mukammal tuzish haqidagi qarashlar ko'proq falsafiy va ijtimoiy tizimlarni o'zgartirishga yo'naltirilgan. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasi turli badiiy va lingvistik vositalar orqali aks ettirilgan bo'lib, har bir madaniyatda bu tushuncha o'ziga xos tarzda ifodalangan. Ushbu qiyosiy tahlil ijtimoiy tenglikning turli madaniyatlarda

qanday shakllanganini va uning badiiy va lingvistik vositalar orqali qanday tasvirlanganini tushunishga yordam beradi.

Muhokama. Tadqiqot davomida O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishini tahlil qilish orqali bir nechta muhim xulosalar va fikrlar shakllandi. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopik adabiyotlarining qiyosiy tahlili ikki madaniyatdagi ijtimoiy tenglik tushunchasining o'ziga xos yondashuvlarini va ulardagi badiiy, lingvistik vositalarni yaxshiroq tushunishga imkon berdi. O'zbek xalq dostonlarida ijtimoiy tenglikning aks ettirilishi asosan xalqning orzu-umidlari va tarixiy tajribalari asosida shakllangan. Dostonlar ko'pincha xalqning tenglikka erishish, adolat va jamoaviylikni ta'minlash orzusini yoritadi. Bunday asarlarda ijtimoiy tenglik ko'proq kollektiv va ma'naviy qadriyatlar orqali tasvirlanadi. Xalq dostonlarining badiiy vositalari-obrazlar, majoziy ifodalar, poetik tilda berilgan iboralar-ijtimoiy tenglikni aks ettirishda katta rol o'ynaydi. Bu, o'z navbatida, xalqning umidlarini, xohishlarini madaniy va tarixiy kontekstdan ajratib ko'rishga yordam beradi. O'zbek xalq dostonlaridagi tenglik g'oyasi, ayniqsa, jamiyatda adolatni ta'minlash, barcha insonlarning teng huquqlarga ega bo'lishini aks ettirishga qaratilgan. Ingliz utopiyalariga kelsak, bu janrda ijtimoiy tenglik g'oyasi ko'proq falsafiy, ijtimoiy tizimlar va ideal jamiyatlarni qurish masalasiga qaratilgan. Utopik adabiyotlarda tenglikning aks ettirilishi ko'pincha jamiyatni mukammal qilish, yangi ijtimoiy tizimlar yaratish va muammolarni yechish bilan bog'liqdir. Utopik asarlarda ijtimoiy tenglikning aks ettirilishi badiiy ifoda vositalari orqali emas, balki o'ziga xos tushunchaviy va falsafiy yondashuvlar orqali ko'rsatilgan. Bunda tilning o'zi ham ideologik, ma'rifiy maqsadlarga xizmat qiladi, va ularning o'ziga xos leksikasi ko'proq ma'rifiy leksika va konseptual tushunchalarga asoslanadi. Ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik g'oyasi idealizm va falsafiy qarashlar orqali ifodalanadi va uning shakllanishi jamiyatda adolatni ta'minlash va ijtimoiy tizimlarni yangilash bilan bog'liq.

Har ikkala adabiyotda ijtimoiy tenglik tushunchasining aks ettirilishi o'z madaniy va tarixiy kontekstiga bog'liq. O'zbek xalq dostonlari, xalqning tarixiy sharoitlari va madaniyatini aks ettirgan holda tenglik tushunchasini xalqning ma'naviy qadriyatlari va orzu-umidlari bilan bog'laydi. Ingliz utopiyalarida esa, ijtimoiy tenglik jamiyatni ideal tuzish va tizimlarni o'zgartirish nuqtai nazaridan tushuniladi, bunda tarixiy hamda madaniy sharoitlar ko'proq falsafiy nuqtai nazardan yoritiladi. Ushbu tahlil orqali ikki madaniyat o'rtasida ijtimoiy tenglik tushunchasining aks ettirilishi, shuningdek, badiiy va lingvistik vositalarning qanday farq qilishi hamda umumiyliklari ko'rsatilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tenglik tushunchasining badiiy va lingvistik aks ettirilishida turli madaniyatlarda o'ziga xos yondashuvlar mavjud. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida tenglik g'oyasining aks ettirilishida farqliliklar mavjud bo'lsa-da, ularning badiiy ifodalanishida umumiy xususiyatlar ham mavjud. Ijtimoiy tenglik g'oyasi har ikkala madaniyatda ham asosiy qadriyat sifatida ko'rsatilgan, biroq har bir madaniyatda bu tushuncha turlicha shakllangan va ifodalangan. Ushbu qiyosiy tahlil ijtimoiy tenglik g'oyasining turli madaniyatlarda qanday shakllanganini, uning badiiy va lingvistik vositalar orqali qanday aks ettirilganini yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shu bilan birga, tadqiqotda ijtimoiy tenglik tushunchasining lingvistik va badiiy aks ettirilishi borasidagi kelgusi izlanishlar uchun bir qator savollar va imkoniyatlar paydo bo'lgan. Masalan, turli adabiy janrlar va ularning til vositalari orqali ijtimoiy tenglik tushunchasining ifodalanuvchi o'zgarishlari haqida yanada chuqurroq izlanishlar olib borilishi

kerak. Kelajakdagi tadqiqotlarda bu mavzu davom ettirilsa, ijtimoiy tenglik tushunchasining yanada kengroq madaniy kontekstda aks ettirilishiga ham alohida e'tibor qaratish lozim.

Xulosa. O'zbek xalq dostonlari va ingliz utopiyalarida ijtimoiy tenglik tushunchasi turli badiiy va lingvistik vositalar orqali aks ettirilgan. O'zbek dostonlarida ijtimoiy tenglik asosan adolat, jamoaviylik va xalqqa xizmat qilish kabi g'oyalarga tayanadi va obrazli, majoziy til vositalari yordamida ifodalanadi. Ingliz utopiyalarida esa ijtimoiy tenglik, asosan, ideal jamiyatni yaratish va jamiyat tizimlarini mukammallashtirish maqsadiga yo'naltirilgan bo'lib, tushunchaviy va falsafiy yondashuvlar ko'proq ustunlik qiladi. Har ikki adabiy yo'nalishda, ijtimoiy tenglikni ifodalovchi leksik birliklar va badiiy vositalar madaniy va tarixiy kontekstga asoslangan holda shakllangan. Tadqiqotda ko'rsatilganidek, O'zbek xalq dostonlari xalq og'zaki ijodi an'analariga tayangan holda ideal jamiyatni tasvirlashga intilgan bo'lsa, ingliz utopik adabiyoti ijtimoiy tenglikni falsafiy va tushunchaviy nuqtai nazardan ilgari suradi. O'zbek dostonlarida bu g'oyalar obrazli va majoziy vositalar orqali, ingliz utopiyalarida esa ma'rifiy va ideologik tushunchalar orqali aks etadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy tenglik tushunchasining har bir madaniyatdagi aks ettirilishi uning tarixiy, madaniy va falsafiy kontekstiga bog'liq holda shakllanadi, bu esa ijtimoiy tenglik g'oyasining har xil madaniyatlarda turli shakllarda talqin qilinishini ta'minlaydi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Usmanova Sevara Sultanovna, & Xolmatova Shahzoda Kamoliddin qizi. (2023). O'ZBEK VA INGLIZ XALQ O'G'IZAKI IJODI ASARLARINING O'ZIGA XOS O'XSHASHLIK LARI VA FARQLARI. Ta'lim Innovatsiyasi Va Integratsiyasi, 9(4), 13–15.
2. Jalilovna, S. X. (2022). INGLIZ VA O'ZBEK FOLKLORI JANRLARI ORASIDAGI UMUMIYLIK XUSUSIYATLARI. FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI, 3(4), 81-86.
3. Hardy, D. (2000). Utopian England: Community Experiments 1900-1945 (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203856994>
4. Eyada, W. (2019). The Folktale and its Utopian Function in "As Easy as A.B.C." By Rudyard Kipling. Dirasat: Human and Social Sciences, 46(2).

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).